

EUROPAPARLAMENTET

2009 - 2014

Utskottet för rättsliga frågor

2013/0185(COD)

27.1.2014

YTTRANDE

från utskottet för rättsliga frågor

till utskottet för ekonomi och valutafrågor

över förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell lagstiftning för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser (COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD))

Föredragande: Bernhard Rapkay

(*) Förfarande med associerat utskott – artikel 50 i arbetsordningen

PA_Legam

KORTFATTAD MOTIVERING

EU har i nästan tio år övervägt möjligheten att införa gemensamma regler för skadeståndstalan vid överträdelser av konkurrensreglerna. Kommissionens förslag till direktiv är därför välkommet, eftersom det kan hjälpa konsumenter och små och medelstora företag att utöva sin rätt till ersättning för skada som orsakats av överträdelser av konkurrenslagstiftningen. Det faktum att det saknas tillfredsställande nationella regler som styr skadeståndstalan och att det finns stora skillnader mellan medlemsstaternas nationella lagstiftningar innebär att det råder ojämlika villkor för både offren och de som överträtt konkurrenslagstiftningen. Detta kan även innebära en konkurrensfördel för företag som har brutit mot artikel 101 eller 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt men inte har sitt huvudkontor eller inte bedriver verksamhet i en medlemsstat vars lagstiftning är gynnsam för kärende. Dessa skillnader i reglerna om ersättningsansvar kan hämma konkurrensen och hindra den inre marknaden från att fungera som den ska. Föredraganden välkomnar därför kommissionens förslag att underlätta möjligheten till rättslig prövning och ge offren möjlighet att få ersättning.

Föredraganden stöder i princip programmen för förmånlig behandling, eftersom de kan göra det möjligt att upptäcka överträdelser, och anser att företagen inte bör avskräckas från att samarbeta. Sådana program bör dock inte skydda företagen mer än nödvändigt. Framför allt bör de inte befria den överträdande parten från att betala skadestånd till offret, eller leda till överdrivet skydd av uppgifter som käranden behöver som bevis för att kunna väcka skadeståndstalan.

Föredraganden stöder även främjandet av uppgörelser i godo, men betonar att dessa måste vara helt frivilliga. För att möjliggöra rättvisa uppgörelser bör kärende ha möjlighet att under det administrativa förfarandet erhålla information från nationella eller europeiska konkurrensmyndigheter om förlustens eller skadans omfattning.

Möjligheten att få tillgång till bevismaterial har stor betydelse för möjligheten att överklaga. Föredraganden anser därför att det är viktigt att ytterligare skärpa de bestämmelser som kommissionen föreslår för att, under rättslig tillsyn, möjliggöra proportionell tillgång till information som är relevant och nödvändig för talan. Även om vissa typer av dokument, eller viss typ av information i dessa, kan kräva sekretess anser föredraganden inte att några dokumentkategorier i sig bör undantas från bedömningen av om de bör eller inte bör utlämnas.

Under tidigare överläggningar om hur kärandes ställning ska kunna stärkas har kollektiv prövning presenterats som ett sätt att ge parterna i skadeståndstvister en mer jämlik ställning i rätten. Samtidigt som föredraganden anser att bibehållandet eller införandet av sådana mekanismer bör uppmuntras, även om de inte görs obligatoriska för medlemsstaterna, är det viktigt att undvika viss praxis, t.ex. att kräva att offret uttryckligen avstår från att delta i en kollektiv talan eller att tillåta resultatberoende arvoden eller straffskadestånd.

ÄNDRINGSFÖRSLAG

Utskottet för rättsliga frågor uppmanar utskottet för ekonomi och valutafrågor att som ansvarigt utskott ta hänsyn till följande ändringsförslag:

Ändringsförslag 1

Förslag till direktiv Skäl 4

Kommissionens förslag

(4) Rätten enligt unionslagstiftningen till ersättning för konkurrensskada kräver att varje medlemsstat har procedurregler som säkerställer att denna rätt utövas effektivt. Behovet av effektiva processrättsliga rättsmedel följer också av rätten till effektivt rättsligt skydd enligt artikel 47 första stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna⁵³ och artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen.

⁵³ EUT C 326, 26.10.2012, s. 391.

Ändringsförslag

(4) Rätten enligt unionslagstiftningen till ersättning för konkurrensskada kräver att varje medlemsstat har procedurregler som säkerställer att denna rätt utövas effektivt. Behovet av effektiva processrättsliga rättsmedel följer också av rätten till effektivt rättsligt skydd enligt artikel 47 första stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna⁵³ och artikel 19.1 andra stycket i fördraget om Europeiska unionen. ***Medlemsstaterna bör se till att det finns ett effektivt domstolsskydd på de områden som omfattas av unionslagstiftningen.***

⁵³ EUT C 326, 26.10.2012, s. 391.

Ändringsförslag 2

Förslag till direktiv Skäl 5

Kommissionens förslag

(5) För att garantera en effektiv ***offentlig och*** privat tillämpning av konkurrensreglerna ***måste*** sättet att samordna de två olika formerna av tillämpning regleras. Detta gäller till exempel arrangemangen för tillgång till handlingar som innehas av konkurrensmyndigheter. Genom sådan samordning på unionsnivå undviker man också att tillämpliga regler avviker från varandra, vilket skulle kunna äventyra den inre marknadens funktion.

Ändringsförslag

(5) För att garantera en effektiv privat tillämpning ***enligt civilrätten och en effektiv offentlig tillämpning*** av ***konkurrensmyndigheterna behövs båda verktygen för att säkra maximal effekt*** av konkurrensreglerna. Sättet att samordna de två olika formerna av tillämpning ***måste*** regleras. Detta gäller till exempel arrangemangen för tillgång till handlingar som innehas av konkurrensmyndigheter. Genom sådan samordning på unionsnivå undviker man också att tillämpliga regler avviker från varandra, vilket skulle kunna

äventyra den inre marknadens funktion.

Ändringsförslag 3

Förslag till direktiv Skäl 7

Kommissionens förslag

(7) Företag som är etablerade och verksamma i olika medlemsstater omfattas av procedurregler som väsentligt påverkar i vilken utsträckning de kan hållas ansvariga för överträdelser av konkurrensreglerna. Detta ojämna tillvaratagande av rätten till ersättning enligt unionslagstiftningen kan ge vissa företag som har överträtt artikel 101 eller 102 i fördraget en konkurrensfördel och avskräcka från att utöva etableringsrätten och rätten att tillhandahålla varor och tjänster i de medlemsstater där rätten till ersättning tas tillvara på ett effektivare sätt. Skillnaderna mellan de system för skadeståndsansvar som tillämpas i medlemsstaterna kan ha en negativ inverkan på såväl konkurrens som den inre marknadens funktion.

Ändringsförslag

(7) Företag som är etablerade och verksamma i olika medlemsstater omfattas av procedurregler som väsentligt påverkar i vilken utsträckning de kan hållas ansvariga för överträdelser av konkurrensreglerna. Detta ojämna tillvaratagande av rätten till ersättning enligt unionslagstiftningen kan ge vissa företag som har överträtt artikel 101 eller 102 i fördraget en konkurrensfördel och avskräcka från att utöva etableringsrätten och rätten att tillhandahålla varor och tjänster i de medlemsstater där rätten till ersättning tas tillvara på ett effektivare sätt. ***Eftersom skillnaderna mellan de system för skadeståndsansvar som tillämpas i medlemsstaterna kan ha en negativ inverkan på såväl konkurrens som den inre marknadens funktion är det lämpligt att använda både artikel 103 och artikel 114 i EUF-fördraget som rättslig grund för direktivet.***

Motivering

De argument som framförs i detta skäl leder logiskt till slutsatsen att både artikel 103 och artikel 114 i EUF-fördraget bör användas som rättslig grund för direktivet. Denna slutsats bör av tydlighetsskäl även anges uttryckligen.

Ändringsförslag 4

Förslag till direktiv Skäl 8

Kommissionens förslag

(8) ***Därför*** måste man säkerställa mer

Ändringsförslag

(8) ***Med tanke på att storskaliga***

likvärdiga villkor för företag som är verksamma på den inre marknaden och förbättra konsumenternas förutsättningar att utöva de rättigheter den inre marknaden ger dem. Det är också lämpligt att förbättra den rättsliga förutsebarheten och minska skillnaderna mellan medlemsstaterna vad gäller de nationella reglerna om skadeståndstalan som väcks med anledning av överträdelser av unionens konkurrensregler och, när de tillämpas parallellt med dessa, de nationella konkurrensreglerna. Om dessa regler närmas till varandra förhindras uppkomsten av större skillnader mellan medlemsstaternas regler om skadeståndstalan i konkurrensärenden.

överträdelser av konkurrenslagstiftningen ofta är gränsöverskridande måste man ***därför*** säkerställa mer likvärdiga villkor för företag som är verksamma på den inre marknaden och förbättra konsumenternas förutsättningar att utöva de rättigheter den inre marknaden ger dem. Det är också lämpligt att förbättra den rättsliga förutsebarheten och minska skillnaderna mellan medlemsstaterna vad gäller de nationella reglerna om skadeståndstalan som väcks med anledning av överträdelser av unionens konkurrensregler och, när de tillämpas parallellt med dessa, de nationella konkurrensreglerna. Om dessa regler närmas till varandra förhindras uppkomsten av större skillnader mellan medlemsstaternas regler om skadeståndstalan i konkurrensärenden.

Motivering

Omfattande överträdelser av konkurrenslagstiftningen är i regel inte begränsade till en enda medlemsstat utan har gränsöverskridande effekter, vilket påverkar handeln mellan medlemsstaterna och därmed den inre marknadens funktion.

Ändringsförslag 5

Förslag till direktiv Skäl 13

Kommissionens förslag

(13) Bevisningen är ett viktigt inslag i väckandet av skadeståndstalan för överträdelse av nationella konkurrensregler eller unionens konkurrensregler. Eftersom konkurrensskademål kännetecknas av informationsasymmetri bör dock skadelidande parter garanteras rätt att få tillgång till sådan bevisning som är relevant för deras anspråk, ***utan att det behöver preciseras vilka delar av bevismaterialet det rör sig om.*** För att parterna ska ha en jämlik ställning i rätten bör dessa medel också vara tillgängliga för svaranden i skadeståndsmål så att dessa

Ändringsförslag

(13) Bevisningen är ett viktigt inslag i väckandet av skadeståndstalan för överträdelse av nationella konkurrensregler eller unionens konkurrensregler. Eftersom konkurrensskademål kännetecknas av informationsasymmetri bör dock skadelidande parter garanteras rätt att få tillgång till sådan bevisning som är relevant för deras anspråk. För att parterna ska ha en jämlik ställning i rätten bör dessa medel också vara tillgängliga för svaranden i skadeståndsmål så att dessa kan begära att de skadelidande parterna lämnar ut bevisning. Nationella domstolar kan också

kan begära att de skadelidande parterna lämnar ut bevisning. Nationella domstolar kan också förelägga tredje parter att lämna ut bevisning. Om en nationell domstol ämnar begära att kommissionen lämnar ut bevisning gäller principen om lojalt samarbete mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna (artikel 4.3 i EU-fördraget) och artikel 15.1 i förordning nr 1/2003 när det gäller begäran om upplysningar.

förelägga tredje parter att lämna ut bevisning. Om en nationell domstol ämnar begära att kommissionen lämnar ut bevisning gäller principen om lojalt samarbete mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna (artikel 4.3 i EU-fördraget) och artikel 15.1 i förordning nr 1/2003 när det gäller begäran om upplysningar.

Ändringsförslag 6

Förslag till direktiv Skäl 14

Kommissionens förslag

(14) Relevant bevisning bör lämnas ut efter beslut av domstolen och efter en noggrann prövning av om utlämnandet av bevis är nödvändigt och står i rimlig proportion till ändamålet. Det följer av proportionalitetskravet att framställningar om utlämnande av bevis endast kan tillmötesgå när en skadelidande part på ett trovärdigt sätt, på grundval av de sakförhållanden som denne skäligen kan förväntas ha tillgång till, har visat att den lidit skada som orsakats av svaranden. ***Begäran om utlämnande av bevis bör avse beviskategorier som är så exakta och avgränsade som möjligt på grundval av rimligen tillgängliga uppgifter.***

Ändringsförslag

(14) Relevant bevisning bör lämnas ut efter beslut av domstolen och efter en noggrann prövning av om utlämnandet av bevis är nödvändigt och står i rimlig proportion till ändamålet. Det följer av proportionalitetskravet att framställningar om utlämnande av bevis endast kan tillmötesgå när en skadelidande part på ett trovärdigt sätt, på grundval av de sakförhållanden som denne skäligen kan förväntas ha tillgång till, har visat att den lidit skada som orsakats av svaranden.

Ändringsförslag 7

Förslag till direktiv Skäl 15

Kommissionens förslag

(15) Proportionalitetskravet bör också bedömas omsorgsfullt om utlämnandet riskerar att omintetgöra en

Ändringsförslag

(15) Proportionalitetskravet bör också bedömas omsorgsfullt om utlämnandet riskerar att omintetgöra en

konkurrensmyndighets utredningsstrategi genom att avslöja vilka handlingar som ingår i ärendeakten eller genom att inverka negativt på företagens sätt att samarbeta med konkurrensmyndigheten. *En begäran om utlämnande av bevis bör därför inte anses vara proportionell om den avser allmänt utlämnande av handlingar ur en konkurrensmyndighets akt i ett visst ärende, eller av handlingar som lämnats in av en part i samband med ett visst ärende. Sådana vittomfattande framställningar om utlämnande av bevis är inte heller förenliga med den begärande partens skyldighet att avgränsa beviskategorier så snävt och exakt som möjligt.*

konkurrensmyndighets utredningsstrategi genom att avslöja vilka handlingar som ingår i ärendeakten eller genom att inverka negativt på företagens sätt att samarbeta med konkurrensmyndigheten.

Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att förhindra alla typer av förfrågningar som avser ospecificerade eftersökningar, s.k. fishing expeditions.

Motivering

Självförklarande.

Ändringsförslag 8

Förslag till direktiv Skäl 17

Kommissionens förslag

(17) Relevant bevismaterial som innehåller affärshemligheter eller annan konfidentiell information bör i princip finnas tillgängligt vid skadeståndstalan, men sådan konfidentiell information måste vara tillräckligt skyddad. Nationella domstolar bör därför förfoga över ett antal åtgärder för att skydda sådan konfidentiell information från att lämnas ut under förfarandena. Dessa åtgärder kan omfatta möjligheten till hörande bakom stängda dörrar, begränsning av den krets av personer som har rätt att se bevismaterialet och anlåtande av sakkunniga som kan

Ändringsförslag

(17) Relevant bevismaterial som innehåller affärshemligheter eller annan konfidentiell information bör i princip finnas tillgängligt vid skadeståndstalan, men sådan konfidentiell information måste vara tillräckligt skyddad. Nationella domstolar bör därför förfoga över ett antal åtgärder för att skydda sådan konfidentiell information från att lämnas ut under förfarandena. Dessa åtgärder kan omfatta möjligheten till **strykning av känsliga delar av ett dokument**, hörande bakom stängda dörrar, begränsning av den krets av personer som har rätt att se bevismaterialet

sammanställa informationen i sammanfattad eller annan icke-konfidentiell form. Åtgärder för att skydda affärshemligheter och annan konfidentiell information bör inte *i praktiken* hindra utövandet av rätten till ersättning.

och anlita av sakkunniga som kan sammanställa informationen i sammanfattad eller annan icke-konfidentiell form. Åtgärder för att skydda affärshemligheter och annan konfidentiell information bör **dock** inte hindra utövandet av rätten till ersättning.

Motivering

Om ett dokument innehåller känsliga uppgifter, t.ex. uppgifter om tredje part som inte är relevanta för förfarandet, kan dessa uppgifter strykas ur dokumentet. Vid behov kan förfarandena hållas inom stängda dörrar för att skydda särskilt känslig information.

Ändringsförslag 9

Förslag till direktiv Skäl 19

Kommissionens förslag

(19) Program för förmånlig behandling och förlikningsförfaranden är viktiga verktyg vid offentlig tillämpning av unionens konkurrensregler, eftersom de bidrar till att de mest allvarliga överträdelserna av konkurrensreglerna kan upptäckas, lagföras effektivt och sanktioneras. Företag kan avskräckas från att samarbeta i detta sammanhang om utlämnandet av handlingar som de tar fram enbart i detta syfte utsätter dem för skadeståndsansvar på sämre villkor än övriga företag som begått samma överträdelse och inte samarbetar med konkurrensmyndigheterna. För att säkerställa att företagen är villiga att avge frivilliga uttalanden där de för en konkurrensmyndighet medger att de deltagit i en överträdelse av unionens konkurrensregler eller nationella konkurrensregler inom ramen för ett program för förmånlig behandling eller ett förlikningsförfarande, bör dessa uttalanden undantas från utlämnandet av bevis.

Ändringsförslag

(19) Program för förmånlig behandling och förlikningsförfaranden är viktiga verktyg vid offentlig tillämpning av unionens konkurrensregler, eftersom de bidrar till att de mest allvarliga överträdelserna av konkurrensreglerna kan upptäckas, lagföras effektivt och sanktioneras. Företag kan avskräckas från att samarbeta i detta sammanhang om utlämnandet av handlingar som de tar fram enbart i detta syfte utsätter dem för skadeståndsansvar på sämre villkor än övriga företag som begått samma överträdelse och inte samarbetar med konkurrensmyndigheterna. För att säkerställa att företagen är villiga att avge frivilliga uttalanden där de för en konkurrensmyndighet medger att de deltagit i en överträdelse av unionens konkurrensregler eller nationella konkurrensregler inom ramen för ett program för förmånlig behandling eller ett förlikningsförfarande, bör **domstolar pröva huruvida** dessa uttalanden **ska** undantas från utlämnandet av bevis.

Ändringsförslag 10

Förslag till direktiv Skäl 26

Kommissionens förslag

(26) Nationella regler om preskriptionsfristens början, varaktighet eller tillfälliga avbrytande bör inte oskäligt hindra väckandet av skadeståndstalan. Detta är särskilt viktigt i käromål som bygger på en konkurrensmyndighets eller överprövningsinstans fastställande av en överträdelse. I detta syfte bör skadelidande parter fortfarande kunna väcka skadeståndstalan efter en konkurrensmyndighets förfaranden, i syfte att genomdriva nationella konkurrensregler eller unionens konkurrensregler.

Ändringsförslag 11

Förslag till direktiv Skäl 28

Kommissionens förslag

(28) Företag som samarbetar med konkurrensmyndigheterna inom ramen för ett program för förmånlig behandling spelar en nyckelroll när det gäller att upptäcka hemliga kartellöverträdelser och få dem att upphöra och lindrar därigenom den skada som skulle ha uppstått om överträdelsen hade fortsatt. ***Därför bör det föreskrivas att företag som har beviljats befrielse från böter av en konkurrensmyndighet inom ramen för ett program för förmånlig behandling ska skyddas från oskälig exponering för skadeståndsanspråk, med hänsyn till att konkurrensmyndighetens beslut där den konstaterar att överträdelsen ägt rum kan***

Ändringsförslag

(26) Nationella regler om preskriptionsfristens början, varaktighet eller tillfälliga avbrytande bör inte oskäligt hindra väckandet av skadeståndstalan. Detta är särskilt viktigt i käromål som bygger på en konkurrensmyndighets eller överprövningsinstans fastställande av en överträdelse. I detta syfte bör skadelidande parter fortfarande kunna väcka skadeståndstalan efter en konkurrensmyndighets förfaranden, i syfte att genomdriva nationella konkurrensregler eller unionens konkurrensregler.
Medlemsstaterna bör få lov att behålla eller införa absoluta preskriptionsfrister som är allmänt tillämpliga.

Ändringsförslag

(28) Företag som samarbetar med konkurrensmyndigheterna inom ramen för ett program för förmånlig behandling spelar en nyckelroll när det gäller att upptäcka hemliga kartellöverträdelser och få dem att upphöra och lindrar därigenom den skada som skulle ha uppstått om överträdelsen hade fortsatt. I den mån en kartell har orsakat skada endast för andra än kunder/leverantörer till de företag som begått överträdelsen bör det bötesbefriade företagens andel inte överstiga dess relativa ansvar för den skada som kartellen orsakat. Denna andel bör fastställas enligt samma regler som används för att fastställa bidragen mellan överträdande företag (se

bli slutligt för den som beviljats bötesbefrielse innan det blir slutligt för andra företag som inte har beviljats sådan befrielse. Därför bör det bötesbefriade företaget i princip befrias från solidariskt ansvar för hela skadan och dess andel inte överstiga det belopp av skada som vållats det företags egna direkta eller indirekta kunder eller, i fråga om en inköpskartell, hans eller hennes direkta eller indirekta leverantörer. I den mån en kartell har orsakat skada endast för andra än kunder/leverantörer till de företag som begått överträdelsen bör det bötesbefriade företags andel inte överstiga dess relativa ansvar för den skada som kartellen orsakat. Denna andel bör fastställas enligt samma regler som används för att fastställa bidragen mellan överträdande företag (se skäl 27). Det bötesbefriade företaget bör vara fullt ansvarigt gentemot övriga skadelidande parter utöver sina egna direkta eller indirekta köpare eller leverantörer endast om de inte kan få full ersättning från övriga företag som är delaktiga i överträdelsen.

skäl 27). Det bötesbefriade företaget bör vara fullt ansvarigt gentemot övriga skadelidande parter utöver sina egna direkta eller indirekta köpare eller leverantörer endast om de inte kan få full ersättning från övriga företag som är delaktiga i överträdelsen.

Ändringsförslag 12

Förslag till direktiv Artikel 1 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. I detta direktiv anges vissa regler som är nödvändiga för att säkerställa att en person som har lidit skada till följd av en överträdelse av artikel 101 eller 102 i fördraget eller nationella konkurrensregler effektivt kan utöva sin rätt ***till*** full ersättning för denna skada. Vidare fastställs regler som främjar en icke snedvriden konkurrens på den inre marknaden och undanröjer hinder för den inre marknads funktion genom att garantera ett likvärdigt skydd inom hela

Ändringsförslag

1. I detta direktiv anges vissa regler som är nödvändiga för att säkerställa att en person som har lidit skada till följd av en överträdelse av artikel 101 eller 102 i fördraget eller nationella konkurrensregler ***av ett företag eller en företagsgrupp*** effektivt kan utöva sin rätt ***att kräva*** full ersättning för denna skada ***från de parter som har begått överträdelsen***. Vidare fastställs regler som främjar en icke snedvriden konkurrens på den inre marknaden och undanröjer hinder för den inre marknads funktion genom att

unionen för alla som har lidit sådan skada.

garantera ett likvärdigt skydd inom hela unionen för alla som har lidit sådan skada.

Ändringsförslag 13

Förslag till direktiv Artikel 2 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. Var och en som har lidit skada som orsakats av en överträdelse av unionens konkurrensregler eller nationella konkurrensregler ska kunna kräva full ersättning för denna skada.

Ändringsförslag

1. Var och en som har lidit skada som orsakats av en överträdelse av unionens konkurrensregler eller nationella konkurrensregler ska kunna kräva full ersättning för denna skada ***från de parter som har begått överträdelsen i ett privat mål, antingen genom direkta åtgärder eller uppföljningsåtgärder.***

Ändringsförslag 14

Förslag till direktiv Artikel 4 – led 2

Kommissionens förslag

2. nationella konkurrensregler: bestämmelser i nationell lagstiftning som i huvudsak har samma syfte som artiklarna 101 och 102 i fördraget och tillämpas på samma ärende och parallellt med unionens konkurrenslagstiftning i enlighet med artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1/2003,

Ändringsförslag

2. nationella konkurrensregler: bestämmelser i nationell lagstiftning som i huvudsak har samma syfte som artiklarna 101 och 102 i fördraget och tillämpas på samma ärende och parallellt med unionens konkurrenslagstiftning i enlighet med artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1/2003; ***denna definition tillämpas inte på nationella lagar genom vilka fysiska personer åläggs straffrättsliga påföljder, utom i den mån som sådana påföljder är de medel varigenom konkurrensregler som är tillämpliga på företag verkställs.***

Motivering

Det är viktigt att beakta befintliga straffrättsliga förfaranden i vissa medlemsstater. Formuleringen från skäl 8 i förordning (EG) nr 1/2003 bör därför vara tillämplig också här.

Ändringsförslag 15

Förslag till direktiv Artikel 5

Kommissionens förslag

Artikel 5

Utlämnande av bevis

1. Medlemsstaterna ska se till att ***nationella domstolar, om*** en kärande har lagt fram ***rimligen*** tillgängliga fakta och bevis som ***ger skälig grund att misstänka att käranden eller de som han eller hon företräder har lidit skada till följd av svarandens överträdelse av konkurrensreglerna***, kan förelägga svaranden eller en tredje part att lämna ut bevis, ***oberoende av om dessa bevis även ingår i handlingarna i ärendet hos en konkurrensmyndighet***, på de villkor som anges i detta kapitel. Medlemsstaterna ska se till att domstolarna också kan förelägga käranden eller en tredje part att lämna ut bevis på svarandens begäran.

Denna bestämmelse påverkar inte nationella domstolars rättigheter och skyldigheter enligt rådets förordning (EG) nr 1206/2001.

2. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar ***förelägger*** utlämnande av bevis ***som avses i punkt 1 om den part som begär utlämnandet***

Ändringsförslag

Artikel 5

Utlämnande av bevis

1. Medlemsstaterna ska se till ***att de nationella domstolarna i unionen, vid förfaranden i samband med skadeståndstalan, på begäran av*** en kärande ***som*** har lagt fram ***en väl underbyggd motivering med tillgängliga fakta och bevis som är tillräckligt övertygande för att stödja dennes skadeståndsansökan***, kan förelägga svaranden eller en tredje part att lämna ut ***relevanta*** bevis, på de villkor som anges i detta kapitel. Medlemsstaterna ska se till att domstolarna också kan förelägga käranden eller en tredje part att lämna ut bevis på svarandens begäran.

Denna bestämmelse påverkar inte nationella domstolars rättigheter och skyldigheter enligt rådets förordning (EG) nr 1206/2001.

1a. Medlemsstaterna ska garantera att de nationella domstolarna gör en begäran om utlämnande av bevis från den nationella konkurrensmyndigheten i de fall då svaranden inte lämnar ut de begärda bevisen.

2. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar ***kan förelägga*** utlämnande av ***specifika bevis eller delar av bevismaterialet, beskrivna så exakt och snävt som möjligt, utgående från rimligen tillgängliga fakta i den väl underbyggda motiveringen, som motparten eller tredje part kontrollerar och som är nödvändiga för att kunna uppskatta den vållade skadan i enlighet med artikel 2 i detta***

direktiv.

(a) har styrkt att det bevismaterial som den andra parten eller en tredje part kontrollerar är ägnat att ligga till grund för dess talan eller försvar, och

(b) närmare har angivit delar av bevismaterialet eller så exakt och snävt avgränsade kategorier av detta bevismaterial som möjligt på grundval av faktauppgifter som rimligen finns tillgängliga.

3. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar begränsar utlämnandet av bevis till vad som är *proportionellt*. Vid bedömningen av om ett utlämnande som begärs av en part är *proportionellt* ska nationella domstolarna ta hänsyn till alla parter och berörda tredje parter rättmätiga intressen. De ska särskilt ta under övervägande

(a) sannolikheten för att den påstådda överträdelsen av konkurrensreglerna har skett,

(b) omfattningen av och kostnaderna för utlämnandet av bevis, särskilt för eventuella berörda tredje parter,

(c) huruvida de bevis som ska lämnas ut innehåller konfidentiella uppgifter, särskilt rörande tredje parter, samt arrangemangen för att skydda sådana konfidentiella uppgifter, och

(d) i fall där överträdelsen undersöks eller har undersökts av en konkurrensmyndighet, huruvida begäran har formulerats särskilt med hänsyn till sådana handlingars art, syfte och innehåll

3. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar begränsar utlämnande av bevisning till att omfatta det som är *proportionerligt och som hänför sig till en skadeståndstalan i unionen*. Vid bedömningen av om ett utlämnande som begärs av en part är *proportionerligt* ska *de* nationella domstolarna ta hänsyn till *berörda allmänna intressen och* alla *enskilda* parter och berörda tredje parter rättmätiga intressen. De ska särskilt ta under övervägande

(a) sannolikheten för att den påstådda överträdelsen av konkurrensreglerna har skett,

(aa) behovet av att garantera en effektiv offentlig tillämpning av konkurrenslagstiftningen,

(b) omfattningen av och kostnaderna för utlämnandet av bevis, särskilt för eventuella berörda tredje parter *och i syfte att förhindra ospecificerade eftersökningar, s.k. fishing expeditions,*

(c) huruvida de bevis som ska lämnas ut innehåller konfidentiella uppgifter, särskilt rörande tredje parter, samt arrangemangen för att skydda sådana konfidentiella uppgifter, och

(d) i fall där överträdelsen undersöks eller har undersökts av en konkurrensmyndighet, huruvida begäran har formulerats särskilt med hänsyn till sådana handlingars art, syfte och innehåll

och **inte genom en opreciserad begäran som** gäller handlingar som lämnats till en konkurrensmyndighet eller som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt.

4. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar **har tillgång till effektiva åtgärder för att kunna skydda konfidentiell information från missbruk i största möjliga utsträckning samtidigt som de ser till att relevant bevismaterial som innehåller sådan information finns tillgängligt i skadeståndsmålet.**

5. Medlemsstaterna ska **vidta nödvändiga åtgärder för att fullt ut tillämpa de rättigheter som föreligger med anledning av advokats uppdragsförhållande till klient och andra undantag från skyldigheten att utlämna bevis.**

6. Medlemsstaterna ska, i den mån deras domstolar har befogenhet att förelägga utlämnande utan att höra den person som uppmanas att göra det, se till att inget straff får åläggas för underlåtenhet att följa ett sådant föreläggande till dess att den som ett sådant föreläggande riktar sig till har **hörts** av domstolen.

7. Bevismaterialet ska omfatta alla former av bevis som får läggas fram för den nationella domstol där talan väckts, särskilt

och gäller handlingar som lämnats till en konkurrensmyndighet eller som finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt.

4. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar **är behöriga att begära utlämnande av bevis som innehåller konfidentiella uppgifter, om de anser detta vara relevant för skadeståndstalan. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar när de begär utlämnande av sådan information har tillgång till effektiva åtgärder för att skydda denna information.**

5. Medlemsstaterna ska **se till att nationella domstolar ger full verkan åt den rätt till förtrolig kommunikation mellan advokat och klient som är tillämplig enligt nationell lagstiftning eller enligt unionslagstiftning när de beordrar utlämnande av bevismaterial.**

Företagens intresse av att undvika skadeståndstalan till följd av en överträdelse ska inte utgöra ett kommersiellt intresse som är värt att skydda.

5a. Medlemsstaterna ska se till att berörda parter som innehar ett dokument som begärs utlämnat ska höras innan en nationell domstol beordrar utlämnande i enlighet med denna artikel avseende information som finns i de specificerade dokumenten.

6. Medlemsstaterna ska, i den mån deras domstolar har befogenhet att förelägga utlämnande utan att höra den person som uppmanas att göra det, se till att inget straff får åläggas för underlåtenhet att följa ett sådant föreläggande till dess att den som ett sådant föreläggande riktar sig till har **erbjudits möjlighet att höras av den nationella** domstolen.

7. Bevismaterialet ska omfatta alla former av bevis som får läggas fram för den nationella domstol där talan väckts, särskilt

handlingar och alla andra föremål som innehåller information, oberoende av lagringsmedium.

8. Utan att det påverkar den skyldighet som föreskrivs i punkt 4 och de begränsningar som föreskrivs i artikel 6 ska denna artikel inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa regler som möjliggör ett system för att lämna ut bevis i större omfattning.

Ändringsförslag 16

Förslag till direktiv Artikel 6 – punkt 1 – inledningen

Kommissionens förslag

1. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar vid skadeståndstalan inte ***någonsin kan ålägga en part eller en tredje part*** att lämna ut någon av följande kategorier av bevisning:

Ändringsförslag 17

Förslag till direktiv Artikel 6 – punkt 1 – stycke 1 (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag 18

Förslag till direktiv Artikel 6 – punkt 2 – inledningen

handlingar och alla andra föremål som innehåller information, oberoende av lagringsmedium.

8. Utan att det påverkar den skyldighet som föreskrivs i punkt 4 och de begränsningar som föreskrivs i artikel 6 ska denna artikel inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa regler som möjliggör ett system för att lämna ut bevis i större omfattning.

Ändringsförslag

1. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar vid skadeståndstalan ***i allmänhet inte ålägger en konkurrensmyndighet*** att lämna ut någon av följande kategorier av bevisning:

Ändringsförslag

interna dokument från den nationella konkurrensmyndigheten, korrespondens mellan kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna eller Europeiska konkurrensnätverket.

Kommissionens förslag

2. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar vid skadeståndstalan kan utfärda ett föreläggande om utlämnande av följande **kategorier av bevisning** först efter det att en konkurrensmyndighet har avslutat sitt förfarande eller fattat ett beslut som avses i artikel 5 eller kapitel III i förordning (EG) nr 1/2003.

Ändringsförslag

2. Medlemsstaterna ska se till att nationella domstolar vid skadeståndstalan kan utfärda ett föreläggande om utlämnande av följande först efter det att en konkurrensmyndighet har avslutat sitt förfarande eller fattat ett beslut som avses i artikel 5 eller kapitel III i förordning (EG) nr 1/2003.

Ändringsförslag 19

**Förslag till direktiv
Artikel 6 – punkt 3**

Kommissionens förslag

3. Ett föreläggande om utlämnande av bevis ur en konkurrensmyndighets ärendeakt som inte omfattas av någon av de kategorier som förtecknas i punkt 1 eller 2 i denna artikel kan utfärdas när som helst under handläggningen av en skadeståndstalan.

Ändringsförslag

3. Ett föreläggande om utlämnande av bevis ur en konkurrensmyndighets ärendeakt som inte omfattas av någon av de kategorier som förtecknas i punkt 1 eller 2 i denna artikel kan utfärdas när som helst under handläggningen av en skadeståndstalan. **Artikel 5.3–5.7 ska gälla i tillämpliga delar.**

Ändringsförslag 20

**Förslag till direktiv
Artikel 7**

Kommissionens förslag

Artikel 7

Begränsning av användningen av bevis som erhållits enbart genom tillgång till en konkurrensmyndighets ärendeakt

1. Medlemsstaterna ska se till att bevis som omfattas av någon av de kategorier som förtecknas i artikel 6.1 som en fysisk eller juridisk person erhåller enbart genom tillgång till en konkurrensmyndighets ärendeakt vid

Ändringsförslag

utgår

utövandet av sin rätt till försvar enligt artikel 27 i förordning (EG) nr 1/2003 eller motsvarande bestämmelser i nationell lagstiftning inte godkänns vid skadeståndstalan.

2. Medlemsstaterna ska se till att bevis som omfattas av någon av de kategorier som förtecknas i artikel 6.2 som en fysisk eller juridisk person erhåller enbart genom tillgång till en konkurrensmyndighets ärendeakt vid utövandet av sin rätt till försvar enligt artikel 27 i förordning nr 1/2003 eller motsvarande bestämmelser i nationell lagstiftning inte godkänns vid skadeståndstalan innan den berörda konkurrensmyndigheten har avslutat sitt förfarande eller fattat ett beslut som avses i artikel 5 eller kapitel III i förordning (EG) nr 1/2003.

3. Medlemsstaterna ska se till att bevisning som en fysisk eller juridisk person erhåller enbart genom tillgång till en konkurrensmyndighets ärendeakt vid utövande av sin rätt till försvar enligt artikel 27 i förordning (EG) nr 1/2003 eller motsvarande bestämmelser i nationell lagstiftning, och som inte godkänns enligt punkt 1 eller 2 i denna artikel, endast kan användas vid en skadeståndstalan som väckts av denna person eller den fysiska eller juridiska person som tagit över hans eller hennes rättigheter, inklusive den person som förvärvat hans eller hennes anspråk.

Ändringsförslag 21

Förslag till direktiv Artikel 8 – punkt 1 – led b – inledningen

Kommissionens förslag

*(b) förstör relevant bevisning, **under förutsättning att den förstörande parten***

Ändringsförslag

(b) förstör relevant bevisning,

då bevisningen förstördes,

Ändringsförslag 22

**Förslag till direktiv
Artikel 8 – punkt 1 – led b – led i**

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

*i) var eller hade varit part i en
konkurrensmyndighets förfaranden med
avseende på det beteende som låg till
grund för skadeståndstalan, eller*

utgår

Ändringsförslag 23

**Förslag till direktiv
Artikel 8 – punkt 1 – led b – led ii**

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

*ii) visste eller rimligen borde ha vetat att
en skadeståndstalan hade väckts vid den
nationella domstolen och att bevisningen
var relevant för att styrka antingen kravet
på ersättning eller ett försvar mot detta,
eller*

utgår

Ändringsförslag 24

**Förslag till direktiv
Artikel 8 – punkt 1 – led b – led iii**

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

*iii) visste att bevisningen var relevant för
anhängiga eller eventuella framtida
skadeståndsmål där den förstörande
parten väckt talan eller där talan väckts
mot denne,*

utgår

Ändringsförslag 25

Förslag till direktiv

Artikel 8 – punkt 2

Kommissionens förslag

2. Medlemsstaterna ska se till att de påföljder som kan åläggas genom domstolsbeslut är effektiva, proportionella och avskräckande. ***De påföljder som står till de nationella domstolarnas förfogande ska, vad avser en parts beteende i skadeståndsförfaranden, omfatta möjligheten att dra slutsatser till förfång för den parten, genom att exempelvis presumera att den relevanta frågan bevisats eller att, helt eller delvis, avvisa anspråk eller invändningar, eller ålägga parten att betala rättegångskostnaderna.***

Ändringsförslag

2. Medlemsstaterna ska se till att de påföljder som kan åläggas genom domstolsbeslut är effektiva, proportionella och avskräckande ***om någon underlåter eller vägrar att uppfylla en domstols föreläggande om utlämnande av bevis eller om att skydda konfidentiell information.***

Ändringsförslag 26

Förslag till direktiv Artikel 10 – punkt 2 – inledningen

Kommissionens förslag

2. Medlemsstaterna ska se till att preskriptionsfristen ***inte får*** börja löpa ***förrän*** en skadelidande part har fått kännedom om, eller rimligtvis kan förväntas ha fått kännedom om,

Ändringsförslag

2. Medlemsstaterna ska se till att preskriptionsfristen ***ska*** börja löpa ***senast dagen efter det att*** en skadelidande part har fått kännedom om, eller rimligtvis kan förväntas ha fått kännedom om,

Ändringsförslag 27

Förslag till direktiv Artikel 10 – punkt 2 – inledningen

Kommissionens förslag

2. Medlemsstaterna ska se till att preskriptionsfristen ***inte får*** börja löpa ***förrän*** en skadelidande part har fått kännedom om, eller rimligtvis kan förväntas ha fått kännedom om,

Ändringsförslag

2. Medlemsstaterna ska se till att preskriptionsfristen ***inte får*** börja löpa ***förrän överträdelserna har upphört***, en skadelidande part har fått kännedom om, eller rimligtvis kan förväntas ha fått kännedom om,

Ändringsförslag 28

Förslag till direktiv Artikel 10 – punkt 5

Kommissionens förslag

5. Medlemsstaterna ska se till att preskriptionsfristen tillfälligt upphör att löpa om en konkurrensmyndighet vidtar åtgärder inom ramen för en utredning eller ett förfarande med avseende på en överträdelse som skadeståndstalan avser. Det tillfälliga avbrottet i preskriptionsfristen ska upphöra tidigast *ett* år efter det att *överträdelsebeslutet* har blivit slutligt *eller förfarandet avslutats på något annat sätt*.

Ändringsförslag

5. Medlemsstaterna ska se till att preskriptionsfristen tillfälligt upphör att löpa om en konkurrensmyndighet vidtar åtgärder inom ramen för en utredning eller ett förfarande med avseende på en överträdelse som skadeståndstalan avser. Det tillfälliga avbrottet i preskriptionsfristen ska upphöra tidigast *två* år efter det att *beslutet som avslutar förfarandet avseende överträdelsen eller den påstådda överträdelsen* har blivit slutligt.

Motivering

Preskriptionsfristen bör vara tillräckligt lång för att möjliggöra en ordentlig rättslig prövning.

Ändringsförslag 29

Förslag till direktiv Artikel 11 – punkt 2

Kommissionens förslag

2. Medlemsstaterna ska se till att ett företag som har beviljats bötesbefrielse av en konkurrensmyndighet inom ramen för ett program för förmånlig behandling ska vara ansvarigt gentemot andra skadelidande parter än sina direkta eller indirekta köpare eller leverantörer endast om sådana skadelidande parter kan visa att de inte kan få full ersättning från övriga företag som varit delaktiga i samma överträdelse av konkurrensreglerna.

Ändringsförslag

utgår

Ändringsförslag 30

Förslag till direktiv Artikel 13 – punkt 2 – stycke 1 – inledningen

Kommissionens förslag

I den situation som avses i punkt 1 i denna artikel ska den indirekta köparen **anses ha bevisat** att en övervältring på honom eller henne har ägt rum **om** han eller hon kan bevisa att

Ändringsförslag

I den situation som avses i punkt 1 i denna artikel ska den indirekta köparen **styrka** att en övervältring på honom eller henne har ägt rum **genom att** han eller hon **åtminstone** kan bevisa att

Ändringsförslag 31

Förslag till direktiv Artikel 14 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. De regler som föreskrivs i detta kapitel ska inte påverka en skadelidande parts rätt att yrka ersättning för utebliven vinst.

Ändringsförslag

1. De regler som föreskrivs i detta kapitel ska inte påverka en skadelidande parts rätt att yrka ersättning för utebliven vinst, **faktisk förlust och ränta från den tidpunkt då skadan uppstod till dess att ersättningen för skadan har betalats ut.**

Ändringsförslag 32

Förslag till direktiv Artikel 15 – punkt 1 – led ba (nytt)

Kommissionens förslag

Ändringsförslag

(ba) alla relevanta resultat av offentliga konkurrensärenden som kan bidra till att uppfylla kriterierna i artikel 13.2.

Ändringsförslag 33

Förslag till direktiv Artikel 16 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. Medlemsstaterna ska se till att det vid en kartellöverträdelse presumeras att överträdelsen orsakat skada. Det företag som begått överträdelsen ska ha rätt att motbevisa denna presumtion.

Ändringsförslag

1. Medlemsstaterna ska se till att det vid en kartellöverträdelse presumeras att överträdelsen orsakat skada **på marknaden**. Det företag som begått överträdelsen ska ha rätt att motbevisa denna presumtion.

Ändringsförslag 34

Förslag till direktiv Artikel 17

Kommissionens förslag

Artikel 17

Uppskjutande verkan av tvistlösning i godo

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att preskriptionsfristen för väckande av skadeståndstalan tillfälligt upphör att löpa under den tid tvistlösningen i godo pågår. Det tillfälliga avbrottet i preskriptionsfristen ska endast gälla de parter som deltar eller deltog i tvistlösningen i godo.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella domstolar vid vilka skadeståndstalan har väckts får **abryta** förfarandet om parterna i detta förfarande deltar i en tvistlösning i godo som avser det anspråk som omfattas av denna skadeståndstalan.

Ändringsförslag

Artikel 17

Uppskjutande verkan av tvistlösning i godo

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att preskriptionsfristen för väckande av skadeståndstalan tillfälligt upphör att löpa under den tid tvistlösningen i godo pågår. Det tillfälliga avbrottet i preskriptionsfristen ska endast gälla de parter som deltar eller deltog i tvistlösningen i godo.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella domstolar vid vilka skadeståndstalan har väckts får **avbryta** förfarandet om parterna i detta förfarande deltar i en tvistlösning i godo som avser det anspråk som omfattas av denna skadeståndstalan.

2a. Sådana avbrott som beskrivs i punkt 2 i denna artikel får aldrig vara längre än ett år.

2b. Efter en uppgörelse i godo får konkurrensmyndigheten betrakta den ersättning som erlagts före beslutet som en förmildrande faktor när böter fastställs.

Ändringsförslag 35

Förslag till direktiv Artikel 18 – punkt 1

Kommissionens förslag

1. Medlemsstaterna ska se till att efter en uppgörelse i godo det anspråk som framställs av den skadelidande part som gör upp i godo reduceras med den andel som den överträdande part som gör upp i godo ansvarar för av den skada som överträdelsen har vållat den skadelidande parten. Parter som varit delaktiga i samma överträdelse men inte gör upp i godo kan inte kräva tillbaka ett bidrag från den part som gör upp i godo vad gäller det återstående anspråket. Endast när de överträdande parter som inte gör upp i godo inte kan betala ersättning som motsvarar det kvarstående anspråket kan den överträdande part som gör upp i godo åläggas att betala skadestånd till den skadelidande part som gör upp i godo.

Ändringsförslag

1. Medlemsstaterna ska se till att efter en uppgörelse i godo det anspråk som framställs av den skadelidande part som gör upp i godo reduceras med den andel som den överträdande part som gör upp i godo ansvarar för av den skada som överträdelsen har vållat den skadelidande parten. Parter som varit delaktiga i samma överträdelse men inte gör upp i godo kan inte kräva tillbaka ett bidrag från den part som gör upp i godo vad gäller det återstående anspråket. Endast när de överträdande parter som inte gör upp i godo inte kan betala ersättning som motsvarar det kvarstående anspråket kan den överträdande part som gör upp i godo åläggas att betala skadestånd till den skadelidande part som gör upp i godo, ***om detta inte är uttryckligen uteslutet i förlikningsvillkoren.***

ÄRENDETS GÅNG

Titel	Regler som styr skadeståndstalan enligt nationell lagstiftning för överträdelse av medlemsstaternas och EU:s konkurrensrättsliga bestämmelser
Referensnummer	COM(2013)0404 – C7-0170/2013 – 2013/0185(COD)
Ansvarigt utskott Tillkännagivande i kammaren	ECON 1.7.2013
Yttrande från Tillkännagivande i kammaren	JURI 1.7.2013
Associerat/associerade utskott - tillkännagivande i kammaren	12.12.2013
Föredragande av yttrande Utnämning	Bernhard Rapkay 19.6.2013
Behandling i utskott	16.12.2013
Antagande	21.1.2014
Slutomröstning: resultat	+: 22 -: 0 0: 0
Slutomröstning: närvarande ledamöter	Raffaele Baldassarre, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Marielle Gallo, Giuseppe Gargani, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Sajjad Karim, Klaus-Heiner Lehne, Antonio López-Istúriz White, Antonio Masip Hidalgo, Alajos Mészáros, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Rebecca Taylor, Alexandra Thein, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka
Slutomröstning: närvarande suppleanter	Piotr Borys, Eva Lichtenberger, Angelika Niebler, Axel Voss
Slutomröstning: närvarande suppleanter (art. 187.2)	María Irigoyen Pérez